

**АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
У 2021 РОЦІ**

Київ - 2022

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2021 РОЦІ

ВСТУП

Побудова в Україні спроможної сервісної та цифрової держави на основі європейських стандартів та досвіду є головною метою реформування державного управління в Україні на найближчу перспективу. У результаті реформи суспільство отримає професійну публічну службу, орієнтовану на ефективні та підзвітні громадянам державні інституції, які формують державну політику й успішно її реалізують для забезпечення сталого розвитку держави.

Реформа державного управління, яка розпочалася у 2016 році зі схвалення Урядом України Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474), проводилась з урахуванням європейських стандартів належного адміністрування з питань трансформації системи органів державного управління та Принципів державного управління SIGMA, сформульованих в документі SIGMA «Принципи державного управління»¹

У 2019 році відповідно до Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року та з урахуванням Принципів державного управління SIGMA було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 року № 106 «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад», якою визначено, що:

міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади в межах затверджених їм відповідних бюджетних призначень під час складання кошторисів мають передбачати починаючи з 2020 року кошти на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників у розмірі не більше ніж 2 відсотки фонду оплати праці;

підвищення кваліфікації за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами є обов'язковим для державних службовців.

У 2021 році розпочався новий етап реформування державного управління в Україні, для забезпечення реалізації якого розпорядженням

¹ <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3109-опубліковано-звіт-програми-sigma-за-результатами-оцінки-стану-справ-в-системі-державного-управління-україни>

Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831 схвалена Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки (далі – Стратегія). Одним із основних напрямів реалізації Стратегії було визначено продовження розбудови професійної, доброчесної, політично нейтральної державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, діяльність якої спрямована на захист інтересів громадян. Прогрес у досягненні запланованих у Стратегії результатів за напрямом «Професійна публічна служба та управління персоналом» визначатиметься, зокрема, за такими індикаторами, як частка державних службовців, які підвищили кваліфікацію (відсоток від загальної кількості державних службовців), та частка видатків державних органів на підвищення кваліфікації державних службовців їх апарату (відсоток від фонду оплати праці). Заплановане значення індикатора «Частка державних службовців, які підвищили кваліфікацію» у 2022 році становить – 55 % від загальної кількості державних службовців, 2023 році – 60%, у 2024 та 2025 роках – 65% та 70 % відповідно. Заплановане значення індикатора «Частка видатків державних органів на підвищення кваліфікації державних службовців апарату» у 2022 році становить – 1% від фонду оплати праці, 2023 році – 1,5%, у 2024 та 2025 роках – 1,75% та 2% відповідно.

З урахуванням вищевикладеного НАДС проводиться щорічне моніторингове дослідження системи професійного навчання державних службовців за субіндикаторами «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» та «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці».

Цей звіт охоплює моніторингове дослідження системи професійного навчання державних службовців в Україні у 2021 році.

МЕТОДОЛОГІЯ ЗБОРУ ДАНИХ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Для отримання об'єктивних даних щодо витрат державних органів на професійне навчання державних службовців пропорційно до їх річного фонду оплати праці та кількості державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання, збір та узагальнення даних щодо організації професійного навчання проводились на основі інформації, поданої Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та державними органами, юрисдикція яких поширюється на всю територію України (далі – центральні органи влади), місцевими державними адміністраціями.

Для збору та первинного узагальнення даних щодо організації професійного навчання у 2021 році НАДС реалізувала трирівневу модель збору інформації (рис. 1).

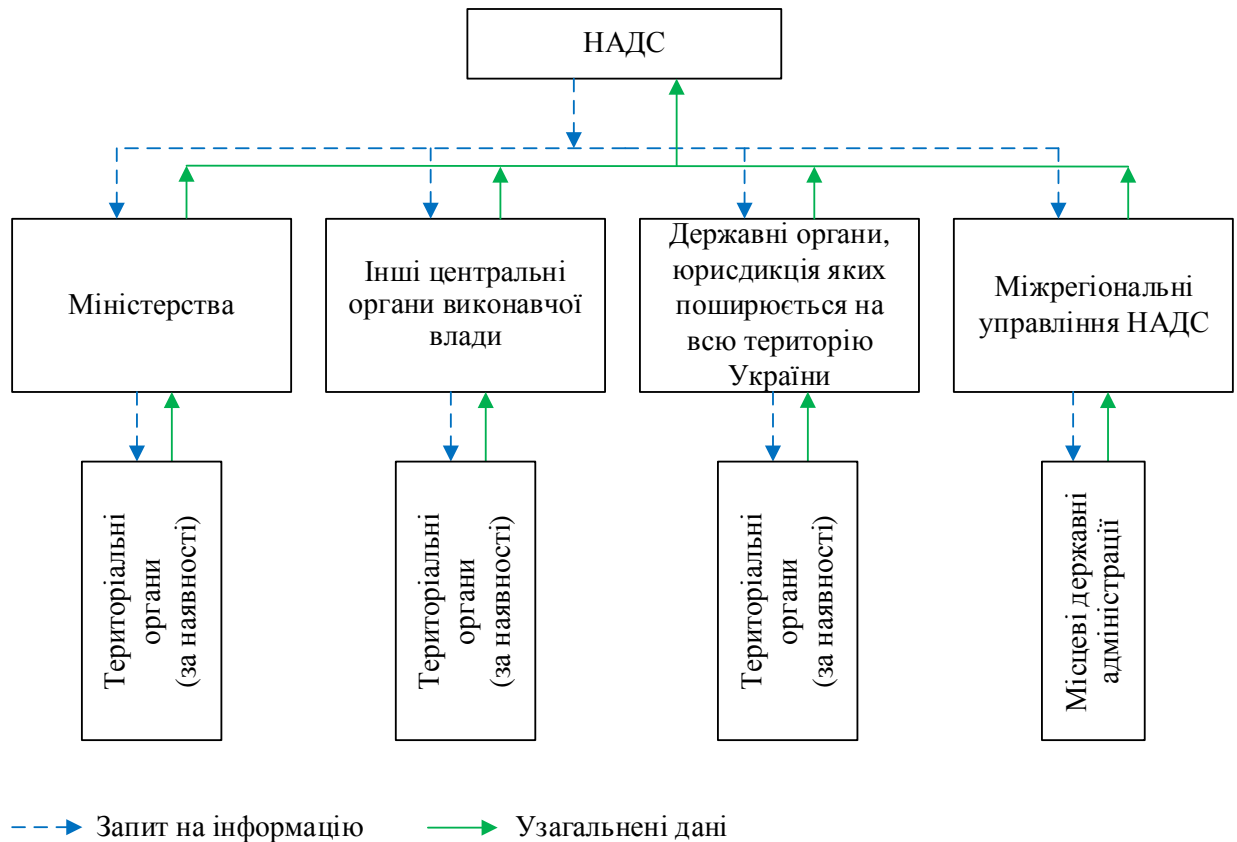

Рис. 1. Модель збору та узагальнення даних щодо організації професійного навчання у 2021 році

Відповідно до запропонованої моделі збір та узагальнення даних щодо організації професійного навчання проводився у кілька етапів:

➤ на першому етапі НАДС подано запити про надання інформації щодо організації професійного навчання у 2021 році до Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та міжрегіональних управлінь НАДС;

➤ на другому етапі Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, центральними органами влади подано до НАДС інформацію щодо організації професійного навчання у апараті відповідного державного органу та його територіальних органів (за наявності). Також міжрегіональними управліннями НАДС узагальнено та подано до НАДС інформацію щодо організації професійного навчання, отриману від місцевих державних адміністрацій;

➤ на третьому етапі НАДС узагальнено інформацію щодо організації професійного навчання, подану Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, центральними органами влади та

міжрегіональними управліннями НАДС, та підготовлено відповідний аналітичний звіт.

Субіндикатор «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» у 2021 році» розраховувався як відношення кількості державних службовців, які пройшли професійне навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, до загальної кількості державних службовців, які фактично працювали у відповідному державному органі станом на початок звітного року (субіндикатор виражається у відсотках). Під час розрахунку субіндикатора ураховувались дані щодо:

кількості державних службовців, які в 2021 році завершили навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

кількості державних службовців, які в 2021 році підвищили кваліфікацію хоча б за однією загальною (спеціальною) професійною (сертифікатною) або загальною (спеціальною) короткостроковою програмою підвищення кваліфікації.

У разі, коли у звітному році державний службовець завершив навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та підвищив кваліфікацію за однією або більше програмами підвищення кваліфікації, дані про підвищення кваліфікації враховувалися один раз.

У рамках цього дослідження не враховувалась кількість державних службовців, підвищення кваліфікації яких здійснювалось за рахунок їх власних коштів та/або за рахунок коштів програм (проектів) міжнародної технічної допомоги, інших джерел, не заборонених законодавством.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2021 РОЦІ

СУБІНДИКАТОР «КІЛЬКІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПРОТЯГОМ РОКУ ПРОЙШЛИ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ»

Військова агресія Російської Федерації проти України стала причиною зменшення кількості державних органів, які взяли участь у щорічному моніторинговому дослідженні організації професійного навчання державних службовців у 2021 році. Зокрема НАДС отримано та узагальнено дані щодо організації професійного навчання державних службовців 49 центральних органів влади та місцевих державних адміністрацій, що функціонують у 15 областях України та місті Києві.

Відповідно до «Звіту про кількісний склад державних службовців», який щороку формується НАДС, станом на 1 січня 2021 року фактична численність державних службовців, які займали посади державної служби категорії «А», «Б», «В» (далі – державні службовці категорії «А», «Б», «В»), становила 176 527 осіб, із них: 180 – державні службовці категорії «А», 43 014 – державні службовці категорії «Б», 133 333 – державні службовці категорії «В».

У межах цього дослідження для розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» НАДС узагальнено та проаналізовано інформацію щодо професійного навчання у 2021 році 80 361 державного службовця, який станом на 01 січня 2021 року займав посаду державної служби категорії «А», «Б», «В» у Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, апаратах та територіальних органах 10 міністерств, 15 служб, 9 агентств, 2 інспекцій, 11 інших державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, та місцевих державних адміністраціях, що функціонують у 15 областях України та місті Києві. Загалом НАДС проаналізовано інформацію стосовно 46 % державних службовців категорії «А», «Б», «В» від їх фактичної чисельності станом на 01 січня 2021 року.

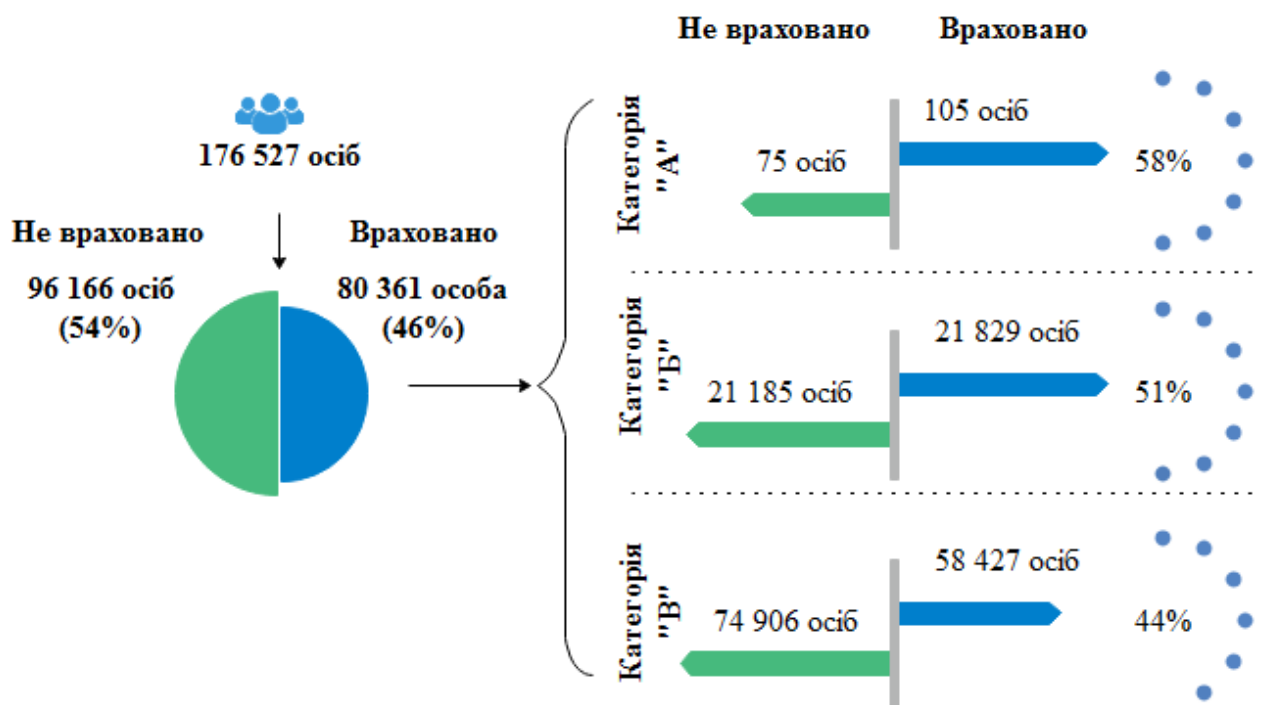

Рис. 2. Інформація про кількість державних службовців, яка враховувалася під час розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання»

Аналіз поданої вищезазначеними державними органами інформації показав, що у 2021 році професійне навчання пройшов 38 561 державний

службовець, у тому числі: 68 державних службовців категорії «А», 11 858 державних службовців категорії «Б», 26 635 державних службовців категорії «В». У відсотковому вираженні – 48% державних службовців категорії «А», «Б», «В» пройшли професійне навчання у 2021 році, зокрема у межах відповідної категорії посад: державних службовців категорії «А» – 65%, категорії «Б» – 54 % та категорії «В» – 46 % (рис. 3).

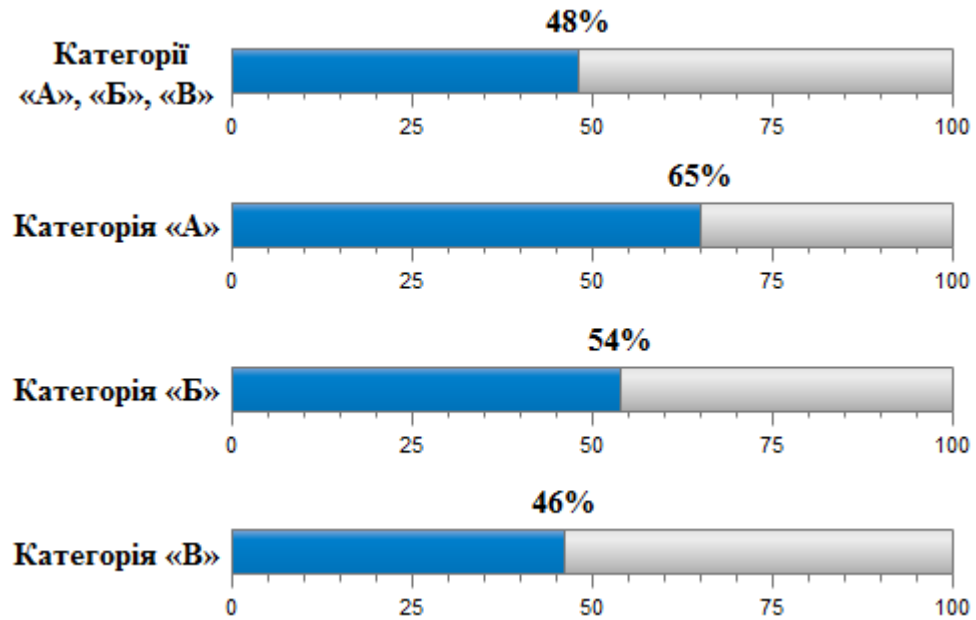

Рис. 3. Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», %

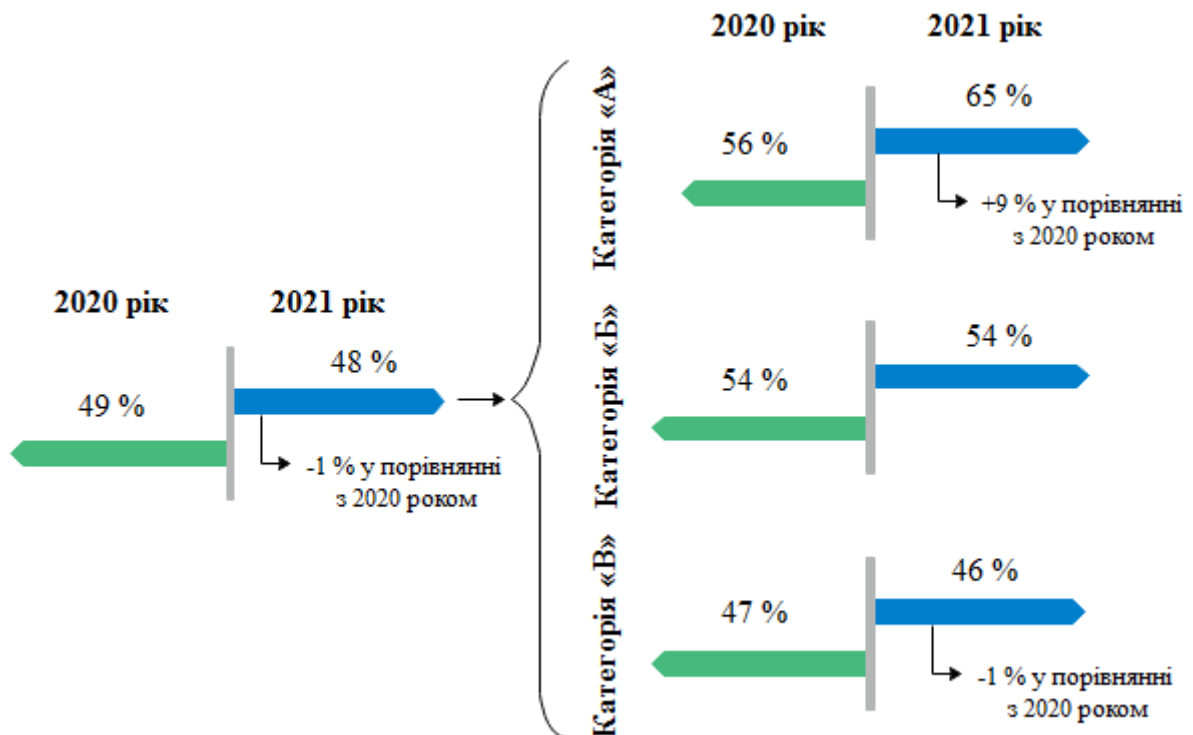

Рис. 4. Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» у 2020 та 2021 роках, %

У порівнянні з 2020 роком загальне значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» у 2021 році скоротилось на 1%. У звітному році значення відповідного субіндикатора для державних службовців категорії «А» зросло на 9 %, для державних службовців категорії «Б» – залишилось сталим (54%), для державних службовців категорії «В» – зменшилось на 1% (рис. 4).

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ СЕКРЕТАРІАТУ
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, ЦЕНТРАЛЬНИХ
ОРГАНІВ ВЛАДИ У 2021 РОЦІ**

У рамках дослідження організації професійного навчання державних службовців у 2021 році НАДС узагальнено інформацію про професійне навчання 66 579 державних службовців категорії «А», «Б», «В», які займали посади державної служби в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, апаратах та територіальних органах (за наявності) міністерств, інших центральних органах влади станом на 1 січня 2021 року.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що професійне навчання протягом 2021 року пройшли 32 163 державних службовців категорії «А», «Б», «В», які станом на 1 січня 2021 року займали посади державної служби в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, апаратах та територіальних органах центральних органів влади.

Інформація про розподіл державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за категоріями та підкатегоріями посад державної служби представлена на рис. 5-8.

Рис. 5. Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за категоріями посад державної служби, %

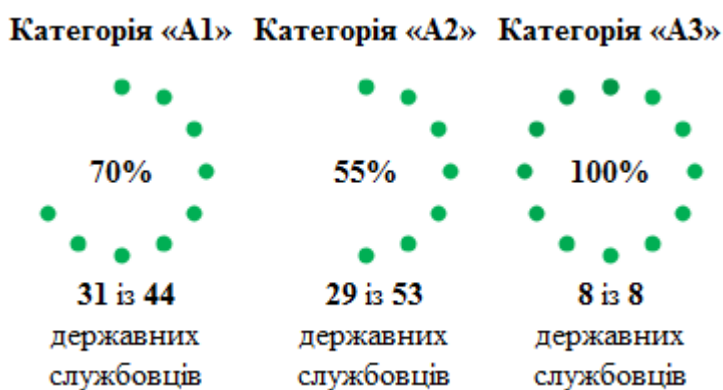

Рис. 6. Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за підкатегоріями А1-А3 категорії «А» посад державної служби, %

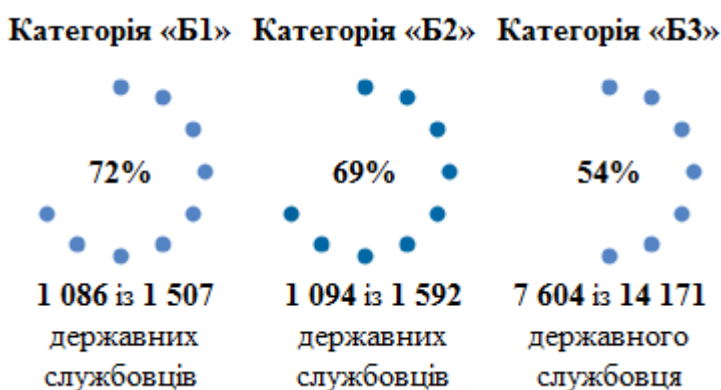

Рис. 7. Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за підкатегоріями Б1-Б3 категорії «Б» посад державної служби, %

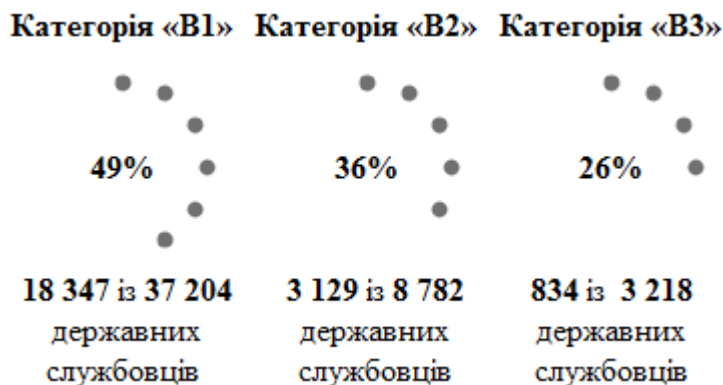

Рис. 8. Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за підкатегоріями В1-В3 категорії «В» посад державної служби, %

Загальне значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого щодо державних службовців категорії «А», «Б», «В» Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, апаратів та територіальних органів центральних органів влади, складає 48 %. Значення

субіндикатора, розрахованого щодо державних службовців категорії «А», «Б» зазначених державних органів становить 65 % та 57 % відповідно (рис. 9).

Аналіз інформації щодо професійного навчання державних службовців Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, апаратів та територіальних органів центральних органів влади у 2021 році у розрізі категорій та підкатегорій посад показав таку особливість професійного навчання:

зі зниженням категорії посади державної служби частка державних службовців, які пройшли професійне навчання, зменшується. Так, у загальній структурі державних службовців категорії «А» професійне навчання пройшли 65 % від їх загальної кількості, державних службовців категорії «Б» – 57%, державних службовців категорії «В» – 45 %;

частка державних службовців у розрізі підкатегорій посад у межах категорії посад «Б» і «В», які пройшли професійне навчання, також зменшується зі зниженням підкатегорії посади:

- державні службовці підкатегорії Б1 категорії «Б» – 72 %;
- державні службовці підкатегорії Б3 категорії «Б» – 54%;
- державні службовці підкатегорії В1 категорії «В» – 49 %;
- державні службовці підкатегорії В3 категорії «В» – 26 %.

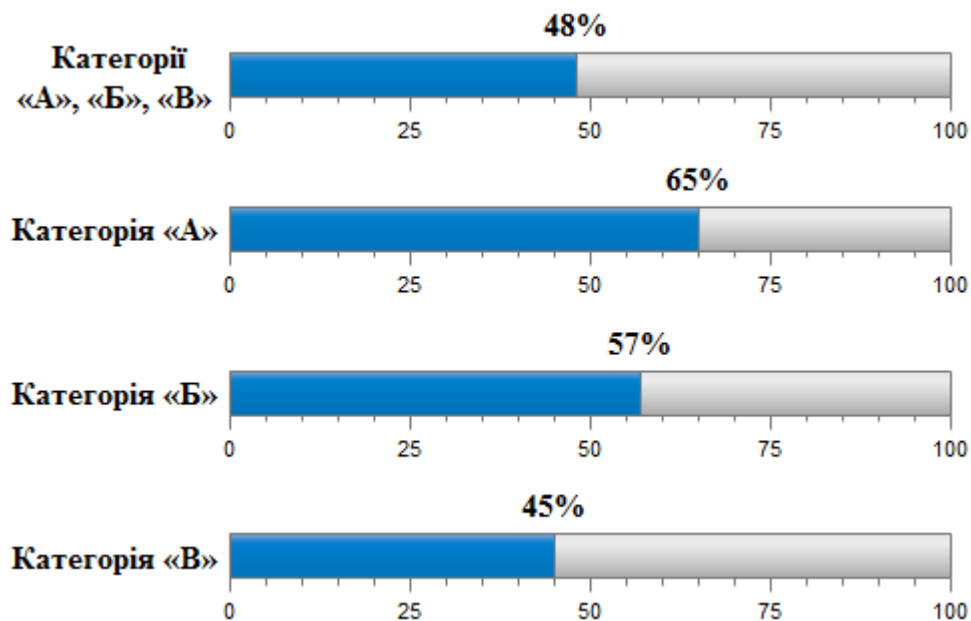

Рис. 9. Значення субіндикатора у 2021 році «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для державних службовців категорії «А», «Б», «В» в апаратах та територіальних органах центральних органів влади, %

У 2021 році у рамках дослідження організації професійного навчання державних службовців НАДС вперше узагальнено інформацію про професійне навчання 53 676 державних службовців категорії «Б» і «В», які

станом на 1 січня 2021 року займали посади державної служби в територіальних органах міністерств та інших центральних органах влади, у розрізі адміністративно-територіальних одиниць України.

Результати дослідження показують, що професійне навчання протягом 2021 року пройшли 23 278 державних службовців категорії «Б» і «В» територіальних органів центральних органів влади, що становить 43 % від загальної кількості державних службовців, які займали відповідні посади станом на 1 січня 2021 року (рис. 10).

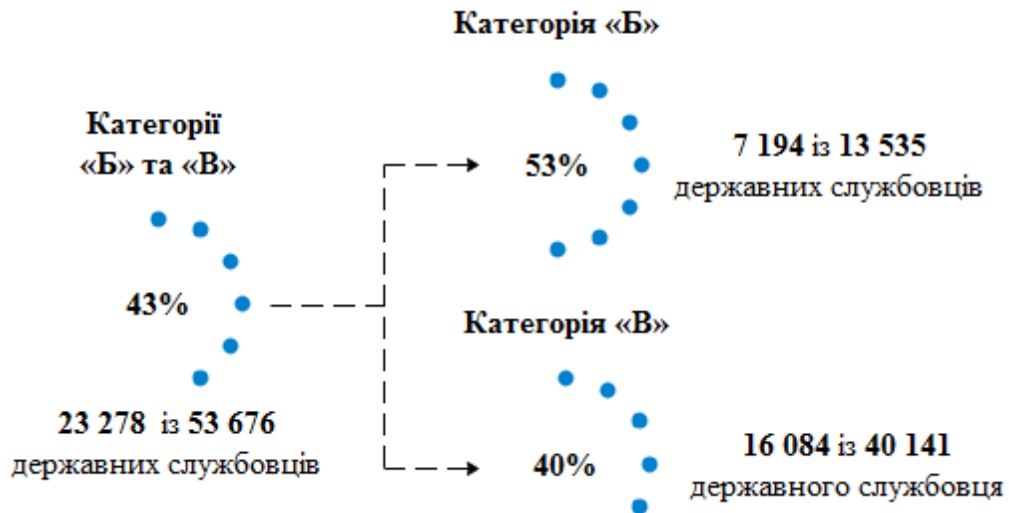

Рис. 10. Частка державних службовців територіальних органів центральних органів влади, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за категоріями посад державної служби, %

Аналіз інформації щодо професійного навчання державних службовців категорії «Б» і «В» територіальних органів центральних органів влади у розрізі адміністративно-територіальних одиниць (рис. 11) показав:

найбільша частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у звітному році, від загальної кількості державних службовців територіальних органів центральних органів влади у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, припадає на місто Київ, Івано-Франківську, Вінницьку, Черкаську, Полтавську, Вінницьку та Житомирську області;

найменша частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у звітному році, від загальної кількості державних службовців територіальних органів центральних органів влади у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, припадає на Київську, Дніпропетровську, Донецьку та Херсонську області.

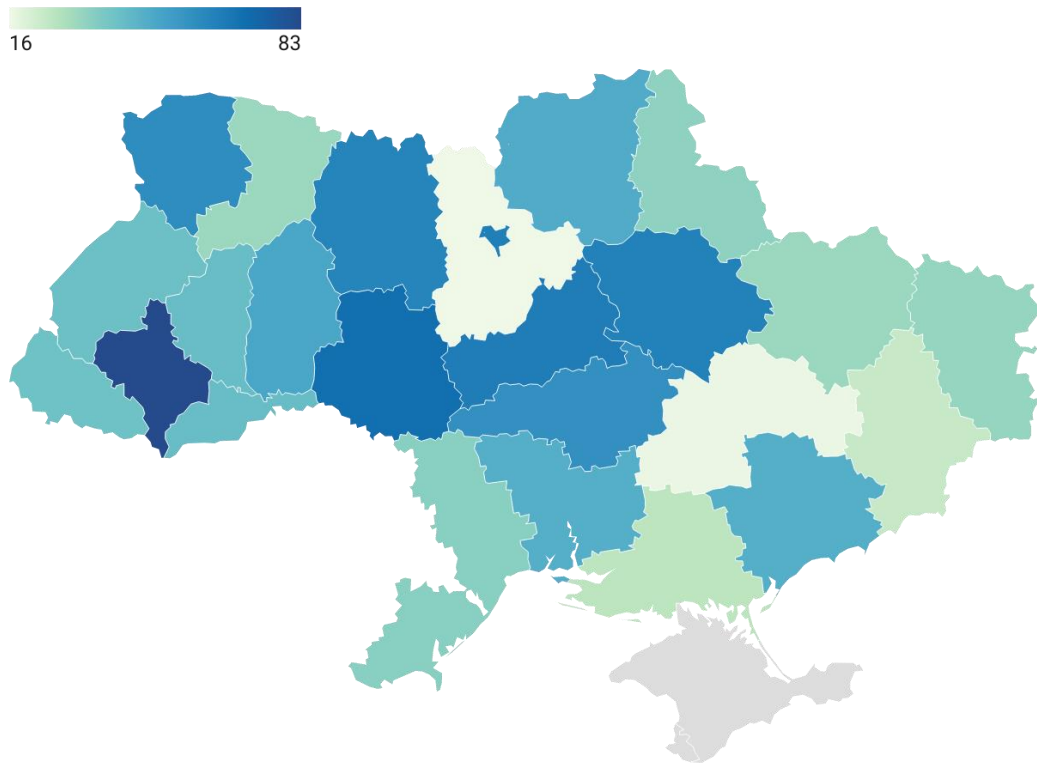

Рис. 11. Частка державних службовців територіальних органів центральних органів влади, які пройшли професійне навчання у 2021 році, за адміністративно-територіальними одиницями України, %

Результати гендерного розподілу державних службовців категорії «А», «Б», «В», які займали посади державної служби в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, апаратах та територіальних органах центральних органів влади та які у 2021 році пройшли професійне навчання (рис. 12), свідчать, що серед державних службовців категорії «А» переважають чоловіки (77 %), серед державних службовців категорії «Б», «В» апаратів та територіальних органів центральних органів влади переважають жінки (відповідно 67 % та 77 %).

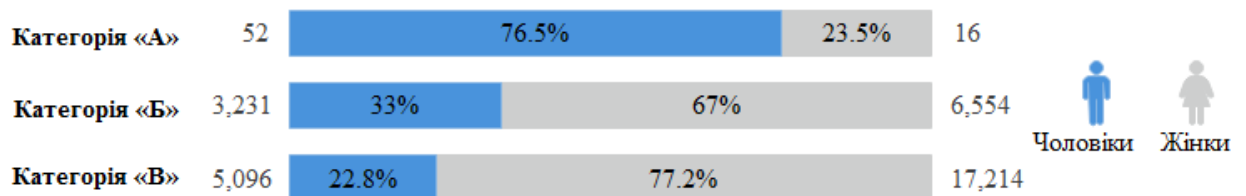

Рис. 12. Гендерний розподіл державних службовців категорії «А», «Б», «В» у Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах, які протягом 2021 року пройшли професійне навчання

Необхідно зауважити, що зі зниженням категорії посади державної служби збільшується частка жінок, які пройшли професійне навчання.

Зокрема частка жінок серед державних службовців підкатегорії Б1 категорії «Б», які пройшли професійне навчання, становить 59 %, тоді як цей показник для державних службовців підкатегорії В3 категорії «В» – становить 77 %.

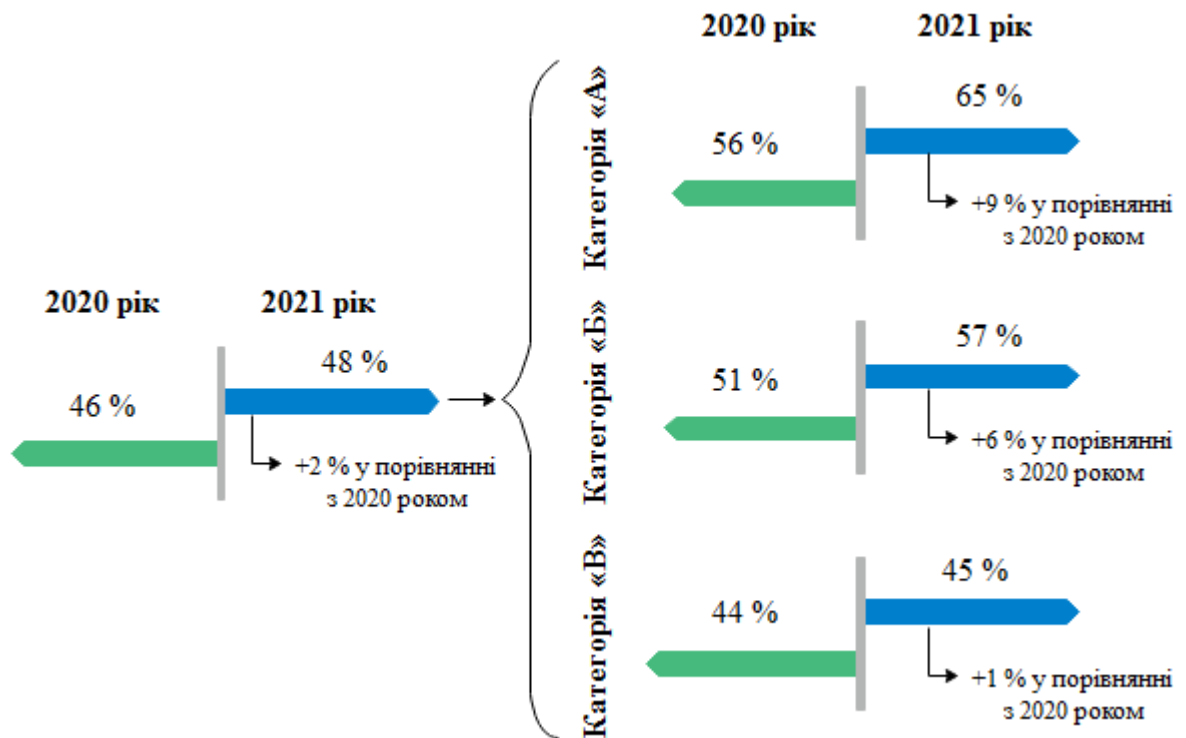

Рис. 13. Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» у 2020 та 2021 роках, %

Порівняння результатів професійного навчання державних службовців Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, центральних органів влади у 2020 та 2021 роках свідчить про зростання значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», як у цілому (на 2%), так і у межах окремих категорій посад державної служби (1% – для державних службовців категорії «В», 6% – для державних службовців категорії «Б», 9% – для державних службовців категорії «А»).

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Відповідно до «Звіту про кількісний склад державних службовців» станом на 1 січня 2021 року фактична чисельність державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б», «В» в місцевих державних адміністраціях, становила 43 308 осіб.

Для розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» було

узагальнено інформацію про організацію у 2021 році професійного навчання державних службовців місцевих державних держаних адміністрацій, що функціонують у 15 областях України (Вінницькій, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Полтавській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській) та місті Києві. Інформація про професійне навчання державних службовців місцевих державних адміністрацій із інших областей України не була подана до НАДС.

У рамках моніторингового дослідження для розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» НАДС узагальнено інформацію щодо організації професійного навчання 13 782 державних службовців, які працювали в місцевих державних адміністраціях станом на 01 січня 2021 року (32 % від загальної кількості державних службовців категорії «Б», «В»).

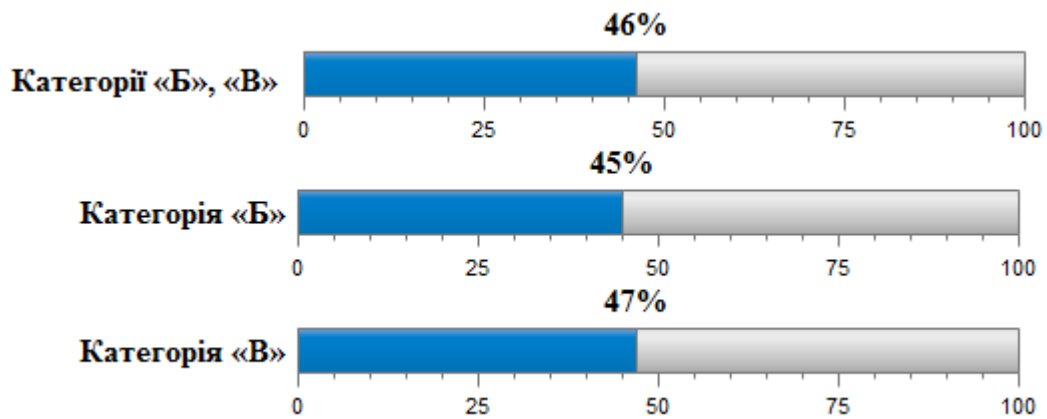

Рис. 14. Частка державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б» і «В» в місцевих державних адміністраціях та пройшли професійне навчання у 2021 році, %

Встановлено, що протягом 2021 року професійне навчання пройшли 6 398 державних службовців категорії «Б», «В» місцевих державних адміністрацій. Це становить 46 % від загальної кількості державних службовців відповідної категорії посад державної служби, які працювали у місцевих державних адміністраціях станом на 01 січня 2021 року (рис. 14).

Цей показник на 2 % менший у порівнянні із аналогічним показником, розрахованим стосовно професійного навчання державних службовців Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, апаратів центральних органів влади та їх територіальних органів, який становив 48 %.

У 2021 році у порівнянні з 2020 роком частка державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б» і «В» у місцевих державних адміністраціях та пройшли професійне навчання, зменшилася на 32 % (з 78 % у 2020 році до 46 % у 2021 році). Це обумовлено скороченням

чисельності державних службовців місцевих державних адміністрацій у 2021 році у зв'язку з реорганізацією районних державних адміністрацій районів, ліквідованих згідно з постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1635 «Про реорганізацію та утворення районних державних адміністрацій», що безпосередньо вплинуло на числове значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання».

Результати гендерного розподілу державних службовців місцевих державних адміністрацій, які у 2021 році пройшли професійне навчання (рис. 15), показали, що серед таких державних службовців переважають жінки, зокрема 73 % жінок – серед державних службовців категорії «Б», 85 % жінок 73 % – категорії «В».

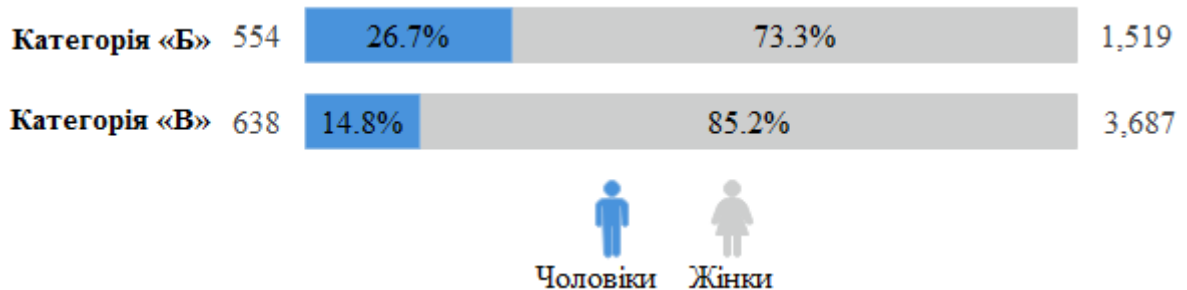

Рис. 15. Гендерний розподіл державних службовців місцевих державних адміністрацій, які пройшли професійне навчання у 2021 році, %

СУБІНДИКАТОР «ВИТРАТИ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ НА НАВЧАННЯ ПРОПОРЦІЙНО ДО РІЧНОГО ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ»

На основі аналізу інформації щодо витрат на організацію професійного навчання державних службовців пропорційно до розміру річного фонду оплати праці державних органів, поданої Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, центральними органами влади – 10 міністерствами, 15 службами, 9 агентствами, 2 інспекціями, 11 іншими державними органами, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, встановлено, що витрати на професійне навчання їх державних службовців пропорційно до річного фонду оплати праці становили 0,05 %:

0,07 % – для Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, апаратів центральних органів влади;

0,04 % – для територіальних органів центральних органів влади.

Результати аналізу інформації щодо витрат на організацію професійного навчання державних службовців пропорційно до річного фонду

оплати праці місцевих державних адміністрацій, показали, що значення відповідного субіндикатора становить 0,16 %.

Загальне значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» становить 0,09 %.

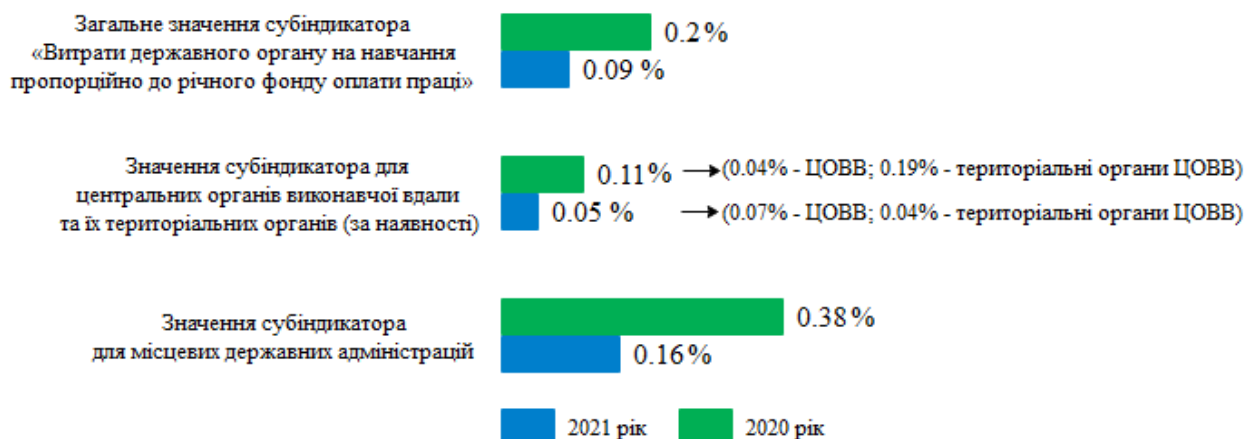

Рис. 16. Значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» у 2020 та 2021 роках, %

Аналіз інформації щодо витрат державних органів на професійне навчання державних службовців Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, центральних органів влади та місцевих державних адміністрацій у 2020 та 2021 роках (рис. 16) свідчить про зниження значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» на 0,11%. Водночас у 2021 році спостерігається збільшення згаданого субіндикатора на 0,03% для Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, апаратів центральних органів влади.

ВИСНОВКИ

Ефективність та дієвість системи професійного навчання державних службовців є однією з головних передумов формування кадрового потенціалу професійної державної служби відповідно до сучасних вимог з урахуванням європейських стандартів та кращих практик.

Починаючи з 2020 року для аналізу сучасного стану реалізації державної політики у сфері професіоналізації державної служби НАДС проводиться моніторингове дослідження організації професійного навчання державних службовців за субіндикаторами «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» та «Витрати державного

органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» із урахуванням елементів методології оцінювання стану державного управління SIGMA.

Моніторингові дослідження мають на меті вивчення сучасного стану реалізації права/обов'язку державних службовців на професійне навчання, зокрема через підготовку магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та/або підвищення кваліфікації за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами, а також обов'язку державних органів здійснювати фінансування підвищення кваліфікації державних службовців цих органів.

Насамперед, необхідно зазначити, що документи державної політики, а також законодавчі та нормативно-правових акти регулюють питання організаційно-правових та фінансово-економічних засад організації професійного навчання державних службовців. Для державного службовця питання професійного навчання у законодавстві закріплено як право і одночасно як обов'язок. Відповідно до законодавства Секретаріат Кабінету Міністрів України, Апарат Верховної Ради України, міністерства, інші центральні та місцеві органи влади зобов'язані, починаючи з 2020 року, в межах затверджених відповідних бюджетних призначень під час складання кошторисів передбачати кошти на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників у розмірі не більше ніж 2 відсотки фонду оплати праці.

Аналіз інформації, поданої державними органами, продемонстрував, що професійному навчанню державних службовців приділяється увага як на центральному, так і місцеву рівні.

За результатами проведеного НАДС дослідження на основі аналізу 46 % державних службовців категорії «А», «Б», «В» від їх фактичної чисельності (станом на 01 січня 2021 року) у 2021 році професійне навчання пройшли 38 561 державний службовець, з яких: 68 державних службовців категорії «А», 11 858 державних службовців категорії «Б», 26 635 державних службовців категорії «В». Відповідно у 2021 році загальне значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» становить 48 %, що на 1% менше значення такого субіндикатора у 2020 році. За результатами проведеного дослідження виявлено, що в Україні показник витрат державних органів на підвищення кваліфікації державних службовців становить в середньому 0,09 %, зокрема 0,05 % – для органів державної влади центрального рівня, 0,16 % – для місцевих державних адміністрацій. Таким чином, у 2021 році значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до

розміру річного фонду оплати праці» становить 0,09%. Розраховане значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до розміру річного фонду оплати праці» на 0,11% нижче у порівнянні з числовим значенням відповідного субіндикатора у 2020 році.

Отже, питання набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок державних службовців потребує більшої уваги як державних службовців, так і керівників державних органів на центральному та місцевому рівні. З огляду на обов'язковість та безперервність професійного навчання державних службовців протягом проходження державної служби необхідно продовжити роботу щодо залучення більшої кількості державних службовців до професійного розвитку і навчання за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами.

Для забезпечення цілеспрямованості, прогностичності та випереджувального характеру професійного розвитку державних службовців в умовах здійснення системних реформ в Україні державним органам на центральному та місцевому рівні доцільно збільшити видатки на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, наблизивши їх до нормативно дозволених розмірів.

Розглядаючи систему професійного навчання державних службовців у рамках реформування державної служби в цілому, необхідно продовжити роботу, спрямовану на модернізацію інституційної системи професіоналізації державних службовців, у тому числі шляхом удосконалення механізмів забезпечення професійного навчання державних службовців, а також утворення дієвої системи їх мотивації до навчання, що ґрунтується на прямому кореляційному зв'язку між результатами професійного розвитку та навчання і кар'єрним просуванням державного службовця.

Запровадження стратегічного планування та координації діяльності відповідного органу державної влади з питань професійного розвитку державних службовців має стати одним із основних напрямів діяльності державних органів у системі державного управління.

Для отримання оперативної статистичної інформації про стан професійного навчання державних службовців в Україні доцільно в НАДС на базі вебпорталу управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» утворити інформаційну систему автоматизованого збору інформації, яка дозволить у режимі реального часу отримувати актуальну інформацію про організацію професійного навчання державних службовців у системі державної служби та у розрізі окремих державних органів.